System pieczy zastępczej dobrze wdrażany

Kategoria: Polityka Społeczna
Opublikowano: poniedziałek, 19, styczeń 2015 23:00
Jarosław Komża
Odsłony: 2001

Gminy i powiaty wykonały dobra robotę. Z informacji resortu polityki społecznej, przedstawionej senackiej komisji samorządu terytorialnego wynika, że *ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*, która na początku swojego obowiązywania nastręczała wiele problemów, po dwu latach, w tym kilku nowelizacjach, jest dobrze realizowana. Jednak w kolejnych latach samorządy więcej za to zapłacą. W roku 2015 o co najmniej 4,5 mln zł, a w 2016 r. o minimum 8,9 mln zł.

Gminni asystenci rodziny i placówki wsparcia dziennego

W roku 2013 zatrudnionych było ponad 3 tys. *asystentów rodziny* (o 30 proc. więcej w stosunku do 2102 r.). Z ich usług skorzystało ponad 31 tys. rodzin (w tym miej niż 5 proc. zostało do tego zmuszone przez sąd). Z tego prawie połowa zakończyła pracę z asystentami po roku, dzięki osiągnięciu założonych celów. Gminy przeznaczyły na finansowanie pracy asystentów z własnych budżetów ponad 24 mln zł (72 proc. więcej niż w roku 2012), a budżet państwa 37 mln (tj. o 113 proc. więcej iż w pierwszym roku wdrażania ustawy). Popyt na wsparcie asystentów jest nadal wysoki. Od 2015 roku zadanie to będzie dla gmin obligatoryjne. W roku 2013 funkcjonowało ponad 1,5 tys. gminnych *placówek wsparcia dziennego* (prawie 60 proc. to podmioty niepubliczne), do których uczęszczało 38 tys. dzieci. Kilkadziesiąt takich placówek prowadzą także powiaty. Mało popularna jest instytucja *rodzin wspierających*. Funkcjonowało ich w 2013 roku tylko 44, tyle samo co pierwszym roku budowania systemu wsparcia.

Podmioty pieczy zastępczej

Na system pieczy zastępczej składają się dwie formy jego podmiotów: rodzinna i instytucjonalna.

- Podmioty rodzinne, to *rodziny zastępcze* oraz *rodzinne domy dziecka*. Tymi pierwszymi mogą być rodziny: spokrewnione lub niezawodowe lub zawodowe (pogotowie rodzinne lub rodzina specjalistyczna). **99 proc. podmiotów rodzinnych to rodziny zastępcze** (39,9 tys.), 1 proc. (330) stanowią rodzinne domy dziecka (ale tu nastąpił wzrost aż o 45 proc. w stosunku do 2012 r.). W roku 2013 przeszkolono niemal 13 tys. osób (o 1 tys. więcej niż w 2012) do funkcji rodziny zastępczej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub do prowadzenia rodzinnej placówki opiekuńczo-wychowawczej. Z tego najwięcej szkolono już funkcjonujących rodzin zastępczych.
- Podmioty instytucjonalne, to *placówki opiekuńczo-wychowawcze*Łącznie na koniec 2013 r. funkcjonowało 918 (socjalizujących - tych najwięcej, internwencyjnych, terapeutycznych oraz rodzinnych). W statystyce widać, że przybyło 104 placówki, ale wynika to głównie z podziału większych na mniejsze. Należy bowiem zaznaczyć, że wprowadzono przepisy ewolucyjnie podwyższające wiek dzieci, które mogą tam przebywać (powyżej 10. roku życia) ora wskazujące terminy zmiejszania liczby wychowanków (do maksymalnej 14 od 2021 r.).

Phoca PDF

Niemal tyle samo dzieci, zdecydowana większość w rodzinach

W 2013 r. we wszystkich formach pieczy zastępczej przebywało łącznie **78,5 tys. dzieci.** Prawie tyle samo co roku 2012. W obu latach zdecydowana większość dzieci przebywała w rodzinach (40,2 tys. tj. 75 proc.). Liczba dzieci w przebywająca w domach dziecka nieznacznie się zmniejszyła (na koniec 2013 było ich 19 949 tys., a rok wcześniej o 576 mniej).

Powiatowi organizatorzy i koordynatorzy pieczy zastępczej

Organizatorzy pieczy w powiecie, to w zdecydowanej większości powiatowe centra pomocy rodzinie. To one kierują chętnych do roli rodziny zastępczej na szkolenia, które organizują, a potem kwalifikują chętnych i zajmują się wydawaniem zaświadczeń i opinii. Organizatorzy zatrudniają *koordynatorów.* Na koniec 2013 r. było ich 954 (wzrost o 16 proc.). Koordynatorzy mieli pod opieką ponad 26 tys. rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka. W stosunku do liczby podmiotów rodzinnej pieczy zastępczej objętych pomocą koordynatora, ich liczbę ministerstwo uznaje za niewystarczającą.

Ile to kosztowało

Średni koszt pobytu dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej wyniósł w 2013 r. 1 tys. zł, w rodzinie zawodowej i rodzinnym domu dziecka - 1,8 tys. zł, w placówce opiekuńczo-wychowawczej - 3,9 tys. zł.

Łączne wydatki na realizacje ustawy w 2013 r. wyniosły **2,2 mld zł** (o 5,5 proc. więcej niż w 2012). Z tego: 1,2 mld na placówki opiekuńczo-wychowawcze; 900 mln na rodziny zastępcze; 90 mln na wspieranie rodziny.

Resort informuje, że w 2013 r. znacznie wzrosły wydatki gmin i powiatów na system pieczy zastępczej. Gminy wydały na współfinansowanie pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej niemal 20 mln, a na pobyt w instytucjonalnej - 29 mln zł. Powiaty na funkcjonowanie instytucjonalnych podmiotów pieczy wydały łącznie (w tym na usamodzielnienie wychowanków) 939 mln zł.

Phoca PDF

Jak prognozuje resort, w dalszych latach wydatki na realizację ustawy będą się jeszcze bardziej **zwiększać**. Jest to związane jest z procesem wymaganej deinstytucjonalizacji i wdrażania odpowiednich standardów co do liczby i wieku dzieci w poszczególnych formach pieczy zastępczej; ze wzrostem liczby podmiotów rodzinnej pieczy zastępczej; obligatoryjnością od 2015 r. powoływania asystentów rodziny i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Biorąc pod uwagę "zauważalną skuteczność działalności asystenta rodziny oraz koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej", a także mając na uwadze potrzebę deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej przez powoływanie nowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, resort polityki spoecznej za zasadne uznał **utrzymanie wsparcia jednostek samorządu terytorialnego** w realizacji kosztownych zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Ma to się odbywać w formie 49 programów prowadzonych przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

Szacowany wzrost wydatków jednostek samorządu terytorialnego wyniesie w 2015 r. co najmniej 4,5 mln zł, a w 2016 r. co najmniej 8,9 mln zł.

Źródło: Informacja Rady Ministrów o realizacji w roku 2013 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Phoca PDF